

Architektura Zamek w Chenonceau, Francja

Jeden z tzw. zamków nad Loarą, usytuowanym w miejscowości Chenonceaux we Francji. Bywa często nazywany także Zamkiem Dam (château des Dames) ze względu na sześć kobiet, które jako jego właścicielki stopniowo go rozbudowywały. Były to: Katherine Briçonnet, Diana de Poitiers, królowe Katarzyna Medycejska i Ludwika Lotaryńska oraz Louise Dupin i Marguerite Pelouze. Zamek znajduje się nad rzeką Cher, w samym sercu Turenii. Jego początki sięgają XIII w., gdy znajdowała się tu forteca i warowny młyn, należące do rodu Marques. Z tej pierwotnej budowli zachowała się okrągła wieża (tzw. wieża Marques, Tour des Marques). W 1513 r. od zadłużonego Pierre'a Marques posiadłość zakupił wysoki urzędnik na dworze królewskim, Thomas Bohier, który wraz z małżonką Katherine Briçonnet rozpoczął przebudowę. Podczas nieobecności męża, przebywającego we Włoszech u boku Franciszka I, budowę nadzorowała Katherine. Starą fortecę zburzono, a na miejscu młyna na dwóch potężnych słupach wbitych w dno rzeki wzniesiono prostokątną budowlę z białego wapienia, oflankowaną w narożnikach czterema wieżami. Prace wykończeniowe trwały do 1521 r. W 1535 r. posiadłość została przejęta przez króla Franciszka I, który przeznaczył ją na zamek myśliwski. Syn Franciszka, Henryk II, zaraz po wstąpieniu na tron w 1547 r. ofiarował Chenonceau jako darowiznę swojej faworycie Diane de Poitiers. Diana niezwykle dbała o zamek i świetnie nim zarządzała. W 1551 r. na przylegającym do rezydencji terenie założyła wspaniały ogród z fontanną i parkowym labiryntem. Ogromne koszty budowy ogrodu pokryła ze środków otrzymanych od króla. Diana doprowadziła również do wzniesienia mostu łączącego obydwie brzegi rzeki Cher. Po śmierci Henryka II w 1559 r. zamek przeszedł w ręce wdowy po nim, królowej Katarzyny Medycejskiej, która wzięła odwet na wieloletniej kochance swego męża i odebrała jej ukochaną posiadłość, oddając w zamian majątek Chaumont. Chenonceau stało się odtąd rezydencją wypoczynkową Katarzyny, która organizowała tu liczne bale i huczne zabawy. Za jej życia na zamku gościło aż pięć królowych (stąd nazwa jednej z komnat). Były to dwie córki Katarzyny: Małgorzata de Valois i Elżbieta de Valois oraz trzy synowe: Maria Stuart, Ludwika Lotaryńska i Elżbieta Habsburg. Katarzyna zadbała także o dalsze upiększanie ogrodu, chcąc przyćmić

dokonania swej poprzedniczki, a na moście poleciła wznieść dwupiętrową galerię w stylu włoskim (ukończoną w 1570 r.). Kolejną z sześciu właścicielek, której zamek Katarzyna Medycejska zostawiła w testamencie, była Ludwika Lotaryńska, żona Henryka III. Ludwika osiadła w Chenonceau w 1589 r., zaraz po śmierci męża i teściowej, ale – w przeciwieństwie do niej – żyła tu jak w klasztorze. Pobożna wdowa spędzała czas na zamku głównie na czytaniu i modlitwie. W 1601 r. Ludwika podarowała Chenonceau jako prezent ślubny swojej siostrzenicy Franciszce, żonie Cezara de Vendôme (syna króla Henryka IV Burbona). Burbonowie przez następny wiek zaniedbali zamek, gdyż byli zajęci budową i upiększaniem Wersalu. Wizyta Ludwika XIV w 1650 r. była ostatnią wizytą króla Francji na Zamku Dam. Chenonceau ponownie rozkwitło po 1733 r. Wtedy to zamek przeszedł w ręce Claude'a Dupina, dzierżawcy dochodów publicznych, którego druga żona, niezwykle piękna i bogata Louise Dupin, tchnęła w to miejsce nowe życie. Louise Dupin przyjmowała na zamku największych luminarzy ówczesnej epoki, m.in. Woltera, Monteskiusza i Jana Jakuba Rousseau. To właśnie jej przypisuje się usunięcie z nazwy zamku litery x na końcu (była to oznaka królewskich włości). Wcześniej nazwa zamku, brzmiała – tak jak i wioski – Chenonceaux. Zamek nie został zniszczony podczas rewolucji francuskiej, ponieważ był jedynym mostem na Cher w okolicy, a madame Dupin cieszyła się powszechnym poważaniem. Gdy zmarła w wieku 93 lat, pochowano ją w parku na południowym brzegu Cher. Posiadłość pozostała w rękach rodziny Dupin do 1863 r., kiedy to odkupiła ją Marguerite Pelouze, która starała się, by rezydencja rozkwitła dawnym blaskiem. Przywróciła ona, za sprawą architekta Felixa Rogueta, wygląd fasady z czasów Katherine Briçonnet. Zlikwidowała wiele zmian wprowadzonych przez Katarzynę Medycejską. Prace ukończono w 1878 r. i w Chenonceau ponownie zaczęto organizować bale. Na jednym z nich pojawił się kochanek Marguerite, ówczesny prezydent Francji Jules Grévy. Zadłużona Marguerite musiała oddać posiadłość bankowi w 1888 r. W 1913 r. zamek zakupił właściciel fabryki czekolady Henri Menier. Rezydencja pozostaje do dziś własnością jego potomków, którzy udostępniają ją zwiedzającym. Podczas pierwszej wojny światowej w Chenonceau urządzono szpital polowy. W czasie drugiej wojny światowej posiadłość znajdowała się na granicy strefy okupowanej przez Niemców i strefy wolnej (tzw. reżim Vichy). Wykorzystywano ją jako drogę ucieczki. W 1944 r. bomba zniszczyła witraże znajdujące się w zamkowej kaplicy. Zostały wstawione na nowo przez Maxa Ingranda. Obecnie zamek Chenonceau jest, zaraz po Wersalu, najliczniej odwiedzanym przez turystów zamkiem francuskim (około miliona zwiedzających w ciągu roku).

Architektura Zamek w Chenonceau, Francja

